

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 2. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Izposredništvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Masaryk — Gostinčar.

Pravijo, da je hotela nekoč neka kranjska muha postati slavna — in je šla na Dunaj. Ker se ni nihče zanjo zanimal, se je vsedla Goetheju. — ki stoji na Ringu — na nos in je prav po domače brenčala. Goethe baje ni izpremenil svojega obraza in se prav zadovoljno smejal...

Tako se je zgodilo tudi te dni.

Pisali smo že včeraj o konfiskaciji Macharjevih feljtonov. Vsled Masarykove interpelacije so sedaj feljtoni prosti konfiskacije po vsej državi. To je seveda klerikalce razjezilo in so se spravili na predsednika Sylvestra. Sylvester je obžaloval, da je šla interpelacija brez boja naprej.

Prof. Masaryk pa je povedal, da je stvar urejena, ker je Macharjeva knjiga umetniško delo, ki je doživela že troje izdaj. Klerikalci so šli na predsednika in on se je umaknil pred njimi s svojim obžalovanjem, dasi ni imel kaj obžalovati. Ko je grof prof. Masaryk pojasnjeval, zakaj gre, je zabrenčal Gostinčar, ki ima pravico le na povelje kričati — in je vpil: »Svinjarija! Mi se ne pustimo žaliti!« — Pol. Stejskal je rekel na to: »Svinjam je vse svinjsko.« —

Posl. Zenker: Pusti, naj se izkadi moralna jeza Gostinčarjeva. — Gostinčar je vpil: Za vsakega kristjana je oni Macharjev spis razžaljeval. — Posl. Tomschek: »Vi ga gotovo niste brali!«

(Opomba: Gostinčar Macharja gotovo ni bral, ker češko ne zna, slovenski prevod je bil konfisciran, nemški prevod pa so morali oskrbeti šele zaradi konfiskacije — torej je jasno, da je Gostinčar govoril o stvarih, ki jih ne pozna!)

Gostinčar pa je trdil: »To je zasmehovanje kristjanstva.« — Posl. Zenker: »Strankarske shode pod krinko evharističnih kongresov bi radi prirejali.« — Gostinčar: »Se bolj žalostno je, da vsenčistiški profesor kaj takega stori.« —

Posl. Zenker: »Govorite rajše o brošuri škofa Jegliča.« — Masaryk pojasnjuje, da je Macharjeva knjiga delo pesnika. Posl. Valoušek: »Nemne šale so, ne pa poezija.« — Posl. Stejskal: Ali je morebiti to poezija, kar je Jeglič pisal? —

Prof. Masaryk je na to dokazoval, da gre tu za umetniško delo. Pater Silinger pa je nato trdil, da gre za pamflet. Prof. Masaryk je rekel na to: Bog ne potrebuje predsednika Sylvestra, da bi mu pomagal. Ne bodite smešni. — Posl. Silinger: »Bog ne potrebuje Sylvestra, ampak verska čustva potrebujejo obrambe.« —

Posl. Zenker: »Ravno tako so farizeji dokazovali proti Jezusu.« — Silinger zahteva od predsednika, da varuje visoko zbornico pred takimi interpelacijami. Prof. Masaryk pa pravi, da klerikalci kličejo policijo na pomoč in vpijejo o svinjarijah, ne da bi se preje prepričali, za kaj gre.

Sploh je bil ta boj v zbornici zanimiv in poučen. Posebno, ko se oglasi Gostinčar s svojimi izbranimi izrazi. Naj bi se raje poučil! Machar je napisal samo to, kar bi pisali klerikalni listi, ako bi prišel Kristus na svet (in bi gotovo niti konfiscirani ne bili!) Čitalo se je to že v treh izdajah in je potem konfiskacija sama nesmisel. Masaryk pa je imel prav, ko je trdil, da se s tem ne žali verski čut. Oni, ki toliko o verskem čutu govorijo, ga imajo najmanj.

Značilno je tudi, ker je rekel prof. Masaryk med drugim Gostinčarju glede naše klerikalne stranke in njenih denuncijacij. (Besede prinašamo na drugem mestu.)

Tako se je končal dvoboj Masaryk — Gostinčar. Na eni strani češki učenjak, ki stvar

pozna — na drugi pa kranjski Gostinčar, ki stresa okoli sebe svoje »svinjarije«, ne da bi vedel, zakaj gre. Bog ve, koliko pametnih se je še znebil, pa ni vredno vsega zapisati.

S tako vnmemo gredo klerikalci v boj za verski čut, ki jim ga nihče ne jemlje — ko bi šli s tako vnmemo v boj za narodne pravice — bi bilo morebiti na Slovenskem drugače.

Državni zbor.

Včerajšnja seja državnega zbora je zopet pokazala, kako negotov je položaj v avstrijskem parlamentu. Komaj se je približal čas, da se započne debata o proračunskem provizoriju, je zopet bilo govora o obstrukciji. Rusinski poslanec Folis je začel obstruirati. Vlada je bila v veliki zadregi, v največji pa seveda poslovni voditelj sedanjega kabineta Heinold, ki je začel takoj konferirati s člani rusinskega kluba, ki so mu popolnoma jasno povedali, da imajo trden namen obstruirati proračunski provizorij, ako vlada ne izpolni svojih dolžnosti napram rusinskemu narodu glede vseučiliškega vprašanja. Zahtevali so tudi od Heinolda, da se on za svojo osebo izjavi o tem vprašanju z ozirom na obvezno izjavo ministrskega predsednika.

Minister Heinold pa je povedal, da mu o obljubi grofa Stürgkha glede rusinskega vseučilišča ni nič znanega, pač pa se hoče o stvari informirati. Z ozirom na to izjavo so Rusini prenehali z obstrukcijo in tako dali pristojo pot pravi čitani proračunskega provizorija. Kot prvi govornik je nato nastopil zopet Rusin dr. Okunjevski, ki je v imenu rusinskega kluba izjavil, da bo glasoval ta proti proračunskemu provizoriju demonstrativno z ozirom na vedno odlašajočo rešitev rusinskega vseučiliškega vprašanja. Glede odgovora poslovnega voditelja sedanjega vlade je izjavil, da so pa Rusini pripravljali tudi obstruirati ne samo provizorij, ampak tudi vse druge predloge, ki čakajo rešitve, ako odgovor vlade ne bo popolnoma v smislu rusinskih zahtev. Najbolj čudno stališče pa zavzemajo Nemci. Ko je vlada mislila, da bo mogoče rešiti vseletni proračun, so mislili to tudi Nemci, pred delegacijskim zasedanjem so izjavljali, da ne gre, da bi se tudi v skupni vladi upeljalo tako gospodarstvo s provizoriji; kazali so na avstrijski parlament, češ tam smo že odpravili to neracionalno gospodarstvo. Komaj pa je zopet začel delovati državni zbor, že je vlada predložila provizorij, in Nemci sedaj zopet ponižno izjavljajo, da bodo glasovali za provizorij, dasi ni gospodarstvo s provizoriji po njih okusu.

Koncem seje se je proslavil zopet kranjski Gostinčar, ki velja po poročilih listov za poslanca, ki upije le na komando! Da ni proslavil s svojim nastopom klerikalcev, je gotovo!

Danes v nedeljo se vrši na tivolskem travniku nogometna tekma.

Začetek ob 3. popoldne.

DNEVNI PREGLED.

Ribnikar na Dunaju. Klerikalni poslanci so vsled Lampetove denunciacije in onečastjenja septemberskih dogodkov osramočeni pred vsem svetom. V državnem zboru jih vsi poslanci sedaj ignorirajo, ker vedo, da s poslanci tako propale stranke, kakor je S. L. S., ne morejo imeti nič skupnega. Češki državni poslanci pa še s posebnim zaničevanjem prezirajo slovenske klerikalne poslance. Znano je, da ima sedaj kranjski deželni glavar dr. Šusteršič v Ljubljani več opravila. Pravijo, da bi se rad ob tej priliki malo prikupil kakemu nadvojvodi, da bi preje postal minister. V tem času nado-mešča v državnem zboru dr. Šusteršiča najbolj učeni in ugledni poslanec — Joža Gostinčar. Gostinčar pa ni v državnem zboru tako pohleven, kakor dr. Šusteršič. On hoče tudi reprezentirati klerikalno stranko, zato se je pa v tem času spravil v debati kar nad vseučiliškega profesorja dr. Masaryka. Pa prof. Masaryk mu je pošteno zagodil nazaj. Odgovoril mu je sledeče: »Stranka (slov. kler.), kateri pripada poslanec Gostinčar, in ki je doma (v Ljubljani) zagrešila protikulturno dejanje s tem, da je pustila propasti slovensko gledališče in je zagrešila protinarodno dejanje s tem, da je ovadila g. Ribnikarja zaradi septemberskih dogodkov, se ne sme mešati v to debato.« — To je pač hud poper za slovenske klerikalce.

Štefe veže gobce. Gostinčar pa svinjari v državnem zboru. Naši klerikalni poslanci in občinski svetniki so prav dostojni ljudje. Vsi se trudijo, kako bi drug drugega prekosili z nedostojnimi in neparlamentarnimi ljudmi. Kadar so v državnem zboru, mislijo, da so med šnop-sarji, kadar so pa v občinskem svetu se vedejo po cigansko. Se ni dolgo, kar smo poročali, da je Štefe v občinskem svetu izrazil: »Vam bom že gobce zavezal.« Celo klerikalni volilci so se sramovali tedaj takih svojih zastopnikov, ki se v pošteni družbi tako nedostojno obnašajo. V državnem zboru je pa sedaj posnemal Štefeta še Gostinčar. Ko je prof. Masaryk govoril o zaplembi Macharjeve čitanke, mu je naš vlečeni Gostinčar zaklical: »To so svinjarije!« Dobro pa je odgovoril Gostinčarju češki poslanec Stejskal, ki mu je nato dejal: »Svinjam je vse svinjsko.«

Strah v Ljubljani. Kakor čujemo, se je za soboto zvečer in nedeljo gosp. Schwarz zopet zavaroval in priredil varnostne odredbe. Baje je dal poklicati v Ljubljano zopet orožnike. Pa so lahko kar brez skrbi gospodje — nihče jim ne bo sedel na lim.

Zbegani Kregar. Bivši podpredsednik kranjske trgovske in obrtniške zbornice, ki se bo moral prihodnji teden zagovarjati pred celjsko poroto zaradi sleparij pri volitvah, je silno zbehan. Možu mora biti v resnici tesno pri srcu, ako se spomni na one noči, ki je izvrševal neopaženo v zbornici sleparije radi katerih se bo moral sedaj zagovarjati. V velikih skrbih sta tudi komplica gospa Štefotova in gospa Kregarjeva. Radi tega se nihče ne more čuditi, da se je Kregar drznil vložiti prošnjo za preložitve obravnave na poznejši čas. Čemu je to ugodno za obtožence, Kregar prav dobro ve. Radovedni smo, če bo sodišče ugodilo Kregarjevi prošnji, ki je brez vsake podlage. Preiskava se vleče poldrugo leto in je imel Kregar dovolj časa, da ukrene vse potrebno, kar bi bilo njemu v korist. Zanimivo pa je, zakaj se je spomnil na preložitve razprave šele par dni pred obravnavo. Zavlačevanje cele

usoda. Na tem mestu je edino Bog bil močnejši od njega.

Eden izmed ustašev se približa Ognjanovu. »Jeniki obžalujejo svoj čin ter prosijo odpuščanja.«

Ognjanov odvrne tiho: »Sodba je izrečena, sedaj je prepozno...«

Potem zapove z velivnim glasom: »Brajkov, vzemi še Nagula, Blagoja in Askrova in odpeljite te štiri v ono dolino, da prejmejo kazni. Obsodbo vojnega sveta je treba do pičice izpolniti.«

»Brajkov, dovolj osupnen in zbehan po vsem tem, je odšel, da izvrši povelje načelnika utrdbe.

Niti en glas se ni oglasil več v obrambo obsojenih... Nihče ni hotel najaviti, da drži z njimi... Vsakdo je čutil, da mu je življenje odvisno od volje vojnega sveta, edinega tu sodnika, proti sodbi katerega se ni kam pritožiti.

Obsojeni vstaši, peljani po štirih drugih, prekoračijo utrdbo ter se spuste po rebru v dolino.

»Odpeljite tje kaj cigana!« zakliče Ognjanov.

Nato nekaj potihoma zapove desetniku, ki tudi odrine za ostalimi.

Mesto, kjer bi imeli biti obsojenci usmrčeni, je bila vlažna, senčnata dolina, skozi katero se je pretakal mal pototič. Naokrog so bila skoro sama rebra in obrežje. Ognjanova utrdba se je nahajala na vrhu zapadnega rebra. Vstaši so prihrumeli semkaj, da gledajo usmrčenje.

Na levi strani potoka se je nahajal hrast, že napol posušen, ker je že večkrat treščilo vanj.

Groza je skovala nesrečnežu usta. Krj mu je pritekla iz razpokanih ustnic.

Političen govor dr. Kreka.

umazane afere jasno priča, da le ni vse v redu, kakor poroča »Slovenec«.

Dr. Šusteršič v Hummerjevi družbi. Kranjski deželni glavar dr. Šusteršič se bo gotovo prav lepo zahvalil svojemu glasilu »Slovenec«, ki je spravil v družbo znanega nemškonoacionalnega kričarja Hummerja, ki je imel že čast občutiti sladkost Malikovega biča. »Slovenec« namreč piše, da je dr. Šusteršič v družbi gospoda Hummerja protestiral proti Masarykovi imunizaciji. Mi pa Šusteršiču vendar ne prisodimo tega, da bi se gibal v Hummerjevi družbi in lojalno popravljamo »Slovenca«, da ni bil Šusteršič v Hummerjevi družbi, temveč, da je protestiral z opatom Hauserjem, gornjeavstrijskim deželnim glavarjem in voditeljem krščanskih socialcev. V to družbo pač Šusteršič bolj spada, kakor v Hummerovo, kamor ga je posadil zlobni »Slovenec«.

Bojkotiranje celovškega škofa. Včeraj je došel v Beljak celovški škof. Za sprejem so pripravljale oblasti velike priprave. Šolska mladina kakor tudi učitelji so dobili nalog, da se udeležijo slovesnega sprejema škofa. Društvo »Svobodna šola« je izdalo na ljudstvo poseben oklic, v kateremu je pozivljalo meščanstvo, naj se vzdrži vsake klerikalne manifestacije. Oklic je imel popolen uspeh. Mnogo starih je prepovedalo otrokom udeležiti se slavnostnega sprejema, občinstvo samo pa se je skoro popolnoma absentiralo. Kljub neznosni agitaciji od strani gotovih krogov je bil sprejem jako klavarn. Škof je dosegel veliko blamažo.

Skandalozne razmere na ljubljanski glavni pošti. Pred par dnevi sem slučajno prišel na pošto z nekim malim zavitkom, ki sem ga hotel oddati. Pred menoj je bilo na vrsti še par ljudi, in čakal sem četr ure, da so bili odpravljeni. Bil sem vesel, da sedaj kmalu opravim, a glej vraga, sedaj pripriha sluga »Kranjske hranilnice« s tremi denarnimi pismi. Ista uradnica, ki je spremnice pregledovala in izdajala potrdila, je sedaj prevzela ta denarna pisma, jih odprla, prešela denar, potem jih še zapečatila, izdala potrdilo, jaz pa sem na izvršitev vsega tega čakal 25 minut. »No sedaj pa jaz«, sem si mislil, a bila je zmota. V tem ko je gđ. uradnica hotela vzeti spremnice zopet v roko, se je stegnil k njej neki pismonoša knjigo v roki ter z nekimi denarnimi pismi. In jaz ubogi trpin sem čakal zopet deset minut; ko je pismonoša srečno odpravil, pa sem faktično prišel takoj

Ne daleč, pri bregu, so stali ostali štirje; čakali so, kdaj pride vrsta na nje. Živalski strah je popačil njih lica.

Marčev zakliče: »Pripeljite sem tudi one!«

Obsojenci krenejo naprej. Trem so se zapletle noge in padli bi, ko bi jih stražniki ne bili prišli pod pazduho in jih zapeljali na mesto, kjer je bil zapovedal desetnik.

Marčev jih postavi v vrsto za deset korakov daleč od privezanega cigana... Bržkone radi tega, da so bili bližje groznemu prizoru, kakoršnega bi imela čez kratko podati sami svojim tovarišem, vstašem, ki so bili zbrani zgoraj nad rebrom.

Njih same pa niso zvezali. Toda groza je zlomila njih moči in radi tega jim ni prišlo na misel, da bi skušali bežati. Na to se tudi res ni dalo misliti.

Za trenutek je vladala grobna tišina. Marčev pokliče glasno in slavnostno: »Cigan Mehmet iz Klisure vsled tega, ker je že trikrat skušal zbežati iz ječe z namenom, da bi služil sovražnikom Bolgarske, je obsojen po vojnem svetu na smrt, drugim podobnim izdajcem za vzgled.« — Na to se obrne k obsojenim vstašem:

»Gospodje, obrnite se naravnost proti Mehmedu...«

Obsojenci so slično avtomatom izvršili povelje.

»Dajte slehrnemu puško v roke...«

Vstaši so njim ganjeni podali svoje puške. Obsojenci so jih sprejeli z od omamljenja bedastimi lici.

»Streljajte sedaj vanj na moje povelje: ena dve, tri!...«

Razlegel se je pok po rebrih in oblak dima je pokrtil vse štiri.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

»Semkaj ž njim, semkaj?«

Borimeček ves besen in razdražen, je gnal cigana, obspujoč ga z groznimi oštevki, ki so se dali razločno slišati v utrdbi.

Čez trenutek je bil naskok priveden. Vstaši so ga obkoljili. Divji občutki so vživali njih zagorela lica. Vsi so poznali cigana. On je bil že dvakrat skušal zbežati iz Klisure, prvokrat z nekim tajnim poslanstvom k Rahmanlarcem, ki so ga Turki iz konaka pridržali v mestu, a takrat je bil kaznovan zgolj s strožjo ječo. Sedaj pa na kako pomiloščenje ni bilo misliti.

Načelnik utrdbe se je obrnil k svojemu desetniku in oba sta se za trenutek tiho posvetovala.

»Da, da,« dovrši Ognjanov, vsaka prizanesljivost in milost je sedaj škodljiva. Ne bo škodovalo pogledati nekoliko na smrt; s tem se nemara naši plašljivci privadijo zreti pogumnejše nanjo. Treba pa je, da izreče sodbo vojaško sodišče. Marčev, stopi v Zli Dol ter povej vso zadevo... Mislim si in želim, naj bi bil kaznovan s smrtjo. Požuri se!...«

Desetnik odide.

Ognjanov se obrne strogo k starejšemu vstašu.

»Stric Martin, deni tega cigana pod

stražo.«

Na to se obrne k drugima dvema mlajšima. »Mladeniči, odpeljite te bojazljivce tje na kraj, poberite jim puške in dobro jih stražite, dokler ne dobite drugega povelja.«

Demoralizirani štirje vstaši oblede, vsekako pa pokorno odidejo na mesto, kjer bi imeli biti straženi.

XXIX.

Krst.

Ognjanov, močno razburjen, je korakal semtertje po nasipu. Njegovo močno upadlo lice so pokrile globoke brazde.

Krenil je proti skupini vstašev, ki so vneto kopali nov nasip, mehanično upr vanje pogled; niti ni zapazil prijateljskega nasmeha Račkovega; na to je zopet stopil na nasip ter oborožen z binoklom gledal proti vzhodu in s še bolj ledenim izrazom na licu stopil doli ter odšel na svoje prejšnje mesto.

»Kakšen narod, kakšen narod!« je mrmral sam s seboj.

Marčev se je vrnil.

»Kazen smrti!« je dejal zasoplen.

»Ali je vojni svet izrekel sodbo?«

»Da, smrt brez odloga!« doda Marčev glasno, potem pošepeta nekaj z zamolklim glasom.

Ognjanov zadovoljen pokima z glavo. Besede: »smrt brez odloga« je bilo moči tudi dalje slišati; šepetaje so bile sprejete od vstašev in tako so dospelo na mesto, kjer so bili v jetniki.

Že poprej bledi, so sedaj obledeli kakor stena.

Razumeli so sedaj, da tu ne poznajo šale. Vojni svet je naenkrat vstal pred njimi kot nekaj groznega, velepega, neizprosnega kakor

na vrsto in oddal sem svoj zavitek pol kg težak v kratkem času 50 minut. To je pač škandal za tako veliko pošto kakor je ljubljanska, da je za sprejemanje zavitek, denarnih pisem in še za podajanje raznih informacij pismonošem samo reči in beri ena uradnica.

Konfiskacije. Masarykovo interpelacijo zaradi Macharjeve knjige je imenoval pater Sramek v svojem listu »hudičovo delo« in nazval Masaryka in peslance, ki so interpelacijo podpisali s vragovimi pomagali. Praški »Čas« je to grajal — in je bil — konfisciran.

Samomor bivšega državnega poslanca. V Budimpešti se je v petek opoldne ustrelil bivši ogrski državnozborni poslanec Emerih plem. Czabo. Ko je njegova rodbina odšla na sprehod, se je zaprl v sobo in si pognal kroglo v srce. Obležal je na mestu mrtev. Zapustil je pismo, v katerem naznanja soprog, da je izvršil samomor vsled neozdravljive bolezni.

Nogometna tekma S. F. K. Hermes-Studententesca sportina. Danes v nedeljo ob 3. uri vrši se na tivolskem travniku za slovenskim dirkališčem nogometna tekma, med ljubljanskim S. F. K. Hermes in tržaško Studentesco sportivo. Igra obeta biti jako interesantna, ker sta si moštvi vže stali nasproti in se je igra po jako hudem boju končala z rezultatom 2 : 2. Tekma pa lahko prinese odločitev. Ker bode igra jako zanimiva, je pričakovati veliko udeležbo. Vstopnina: stojišče 40 vin., za dijakke 20 vin., sedeži 1 K.

Lahko je danes napraviti dobro kavo, ko imajo naše gospodinjke tako dober kavni pridelek, kakor je Kolinska kavna prines. Vsaka gospodinja dobro ve, da se da napraviti najboljša kava samo s Kolinsko kavno prinesjo. Kava, kateri je pridelek Kolinska kavna prines, se najbolj odlikuje z dobrimi lastnostmi, ki so: izvrsten okus, prijeten vonj in lepa barva. Vsakemu ugaja taka kava, tudi največjemu izbičnežu. Slovenske gospodinjke pa niso samo prepričane o najizvrstnejši kakovosti Kolinske kavne primesi, ampak vedo tudi dobro, da je Kolinska kavna prines pristno domače blago. Dva močna vzroka imajo torej, da kupujejo Kolinsko kavno prines. Kupujejo jo zato, ker je izvrstno blago, in zato, ker je pristno domače blago. Iz teh dveh vzrokov jo tudi mi priporočamo prav toplo onim slovenskim gospodinjkam, ki je morda doslej še ne rabijo.

Izpremembe v sodni službi. Na mesto vpo-kojenega dr. Rogine je v Novo mesto imenovan za prvega drž. pravdnika dr. Kremžar. V Ljubljani je sedaj dr. Pajnič prvi namestnik, dr. Neuperger in dr. Kaiser sta druga namestnika. Tako imamo Slovenci zopet eno mesto manj.

Ustanove za slepe otroke. Na mestnem magistratu je nabit razglas deželne vlade, s katerim se razpisuje par ustanov za slepe otroke, ki se hočejo izobraziti v odgojevalnici za slepce v Lincu. Podrobnosti so razvidne iz razglasa.

Mestna blagajna ljubljanska bo zaradi snazhenja uradnih prostorov prihodnji ponedeljek in torek za promet s strankami zaprta.

Izlet gostilničarjev v Postojno. Dne 30. maja, t. j. četrtek po Binkoštih priredi naši gostilničarji majniški izlet v Postojno. Namen izleta je pred vsem t. j. omogočiti našim gostilničarjem posej svetovnoznane Postojnske jame za razmeroma nizko ceno. Obenem naj bi vsled izleta udeležencem zamudili več kakor en dan. Na Binkoštni ponedeljek in 15. avgusta, ko so v jami velike slavnosti, gostilničarji ni mogoče oditi od doma radi obratovanja. Da si izleta udeležijo lahko izletniki cele dežele, se je aranžiral poseben vlak tako, da odhaja poseben vlak iz Ljubljane ob 9. uri 20 minut dopoldne in se ustavi na vseh postajah do Logatca. Vlak pa pripelje nazaj še pred pol 8. uro zvečer, tako da se zlasti Dolenjci in Gorenjci vrnejo lahko še tisti večer domov. Izleta se pa lahko udeležijo tudi negostilničarji, sploh vsak, kdor do najkasneje 25. majnika nakaže »Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem« v Ljubljani prijavno 7 K 50 vin. S tem zneskom je namreč plačana vožnja iz Ljubljane v Postojno in nazaj, vstopnina v jamo in obed, obstoječi iz juhe, pečenke, s tremi prikuhami in močnate jedi. Jama bo ta dan razsvetljena tako, kakor pri vseh jamskih slavnostih. Kakor smo informirani, je prijavljenih že nad 300 udeležencev, zato naj vsak hiti s prijavo, ker se izleta udeležijo lahko samo omejeno število.

Blagoslovljenje novega stolpa sv. Marka v Benetkah je naslovna slika 20. številka »Slovenskega ilustrovanega Tednika« in sicer vsebuje: 1. Stari stolp sv. Marka; 2. Razvaline porušene starega stolpa 1902; 3. in 4. Slavnostni sprevod v čolnih; 5. Admiral Garia s spremstvom; 6. Spored duhovščine; 7. Beneski patriarh Blessing blagoslovlja novi stolp; 8. Narodna društva z zastavami ob stolpu; 9. Tržaški zrakoplovec Widmer, ki je prvi preletel Jadransko morje iz Trsta v Benetke v 1 uri 18 minut; nadalje priobčuje »Slov. ilustr. Tednik« 3 slike o penzionatu »Mladika« v Ljubljani; posebno srčkane so pa slike plesalk in plesalcev baleta in figuriranega plesa deklec in dečkov na veselici v korist »Domovine«; zanimive so tudi slike (osem jih je) s športnega tedna v Opatiji i. dr. — »Slov. ilustr. Tednik« zasluži pozornost in podporo najširših slojev in želiti je, da si ga vsi naroče.

Umor v Šlepšku pri Mokronogu. Iz Mokronoga nam poročajo: V petek dopoldne je v Šlepšku pri Mokronogu zidarski mojster Valentin Mole iz St. Ruperta brez vsakega povoda sunil zidarskega mojstra Valentina Lendaro iz Loke pri Zidanem mostu z nožem v trebuh. Lendaro je tekem pol ure za poškodbo umrl, ne da bi prišel k zavesti. Morilec Valentin Mole je zbežal, a kmetje so tekli za njim, ga vjeli, mu zvezali roke na hrbet, ga z močno vrvijo privezali k drevesu ter ga toliko časa čuvali, dokler ni prišla žandarmerija, ki ga je ukenila ter odpeljala v zapor. Morilec Mole je na zelo slabem glasu ter je bil že večkrat kaznovan. Umorjeni Lendaro zapuša žena in več nedoraslih otrok. Bil je dober delavec in obče priljubljen ter je tudi v pogovoru, četudi je bil

italijanski državljani, vedno povdarjal jugoslovansko stališče. Blag mu bodi spomin!

Utonil, 14letni posestnikov sin Ivan Turk iz Zvirč pri Žužemberku se je dne 12. t. m. kopal v tamošnjem bajerju. Pri tej priliki ga je napadel krč, nakar je utonil. Potegnili so ga iz vode še naslednjega dne.

Obstreljen. Ignacij Medved iz Dolgega Brda je pred kratkim ogledoval svoj nabiti samokres. Kar se samokres sproži. Krogla je priletela Pavlu Primcu v desno roko in ga nevarno poškodavala.

Ponesrečeni diplomat. Vatikanskega poslanca na berlinskem dvoru je v petek podrl na tla neki avtomobil in mu prebil lobanjo. Poslanika so takoj odpeljali na rešilno postajo, kjer so mu podelili prvo pomoč.

Potrjena smrtna obsodba. Kasacijsko sodišče je zavrnilo ničnostno pritožbo mehanika Lauberja iz Heba, ki je bil pred hebsko poroto radi umora nekega delavca obsojen v smrt na vešala.

Zveza čeških ženskih društev priredi ob priliki vsesokolskega zleta v Pragi slovenski ženski shod. Ali se ga udeleži še slovensko žensstvo, še ni znano.

Irsko moštvo »Celtic« je zmigalo v Pragi nad češkim moštvom »Slavija« v nogometni tekmi z zmago 4:2.

Starka obsojena na vislice. 73letna Marija Borikova je bila februarja meseca obsojena pred plzensko poroto na smrt na vislicah, ker je umorila starega moža. Vrhno sodišče na Dunaju je njeno pritožbo zavrnilo in potrdilo smrtno obsodbo.

Otrok-ženji. V Hamburgu je vzbudil veliko pozornost šestleten deček R. Ariodante, rodod Italijan. Kljub svoji nežni mladosti je tako visoko muzikalno naobražen, da dirigira v nekem hamburškem lokalu velik orkester. Igra za svoja leta mojstrsko klavir in baie tudi komponira. Čudno je to, da postanejo taki naravni ženji le malcekdaj veliki mojstri. Njih slava mine navadno z leti.

Poskusni samomor. Prokurator Korsakov si je hotel v Kijevu iz neznanih vzrokov pre-rezati žile z navadnim kuhinjskim nožem. V zadnjem hipu ga je presenetila njegova guver-nanta, kateri se je posrečilo iztrgati mu nož.

Vojno tilotapstvo. Na Francoskem so se-kvestrali veliko množino orožja na parniku »Cado-Nao«, ki je priplul iz Hamburga. Orožje je bilo skrito v zabojih med papirjem. Oblasti sodijo, da je bilo orožje namenjeno na Portugalsko za tamkajšnje revolucionarje.

Loterijske srečke. Trst: 46, 42, 85, 80, 25.

DRUŠTVA.

Sokol II. priredi danes izlet skozi Ig na Skofljico. Zbirališče je na Cojzovi cesti ob tri-četrt na 1. uro popoldne, odhoda pa točno ob četrt na 2. Odhoda prosijo svoje člane, da se tega izleta v velikem številu vdeležijo. Vabi pa tudi Sokola I. in »Sokola« iz Štepanje vasi, da se izleta vdeležijo. Civilno občinstvo je tudi dobro došlo.

Pevsko društvo »Slavec« priredi, kakor že znano, na binkoštno nedeljo dne 26. t. m. veliko pomladansko veselico na vrtu »Narodnega doma«. Sodeluje popoln orkester »Slovenske filharmonije« in društveni pevski zbor pod vodstvom njega pevovodje g. Pahorja. Spored je jako obširen, bodisi v pevske, bodisi v zabavnem delu, katerega priobčimo natančneje v kratkem. Začetek ob pol 5. uri popoldan. Vstopnina 50 v. Čč. društveniki vstopnine prosti.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani priredi, kakor smo že poročali, 2. junija t. l. skupno z društvenim pevskim zborom izlet v Tržič na Gorenjskem. Pri tej priliki si bodo izletniki ogledali tamkajšnje predilnico in tovarno za črevlje tvrdke Peter Kozina & Ko. Ker bode ta izlet obenem zelo poučen, vabimo gg. člane in prijatelje društva, da se izleta v mnogobrojnem številu udeležijo. Dotičniki, ki se nameravajo izleta udeležiti, prosimo, da svojo udeležbo društvu čimprej prijavijo.

Prvi veliki spodnjaštajski obrtni shod se vrši na Binkoštni ponedeljek, dne 27. t. m., ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju. Spored: 1. Obrtna organizacija. 2. Poročilo o celovškem obrtnem shodu, njega poteku in sklepih. 3. Psredovanje vajencev in pomočnikov. 4. Trgovska in obrtna zbornica za Spodnje Štajersko. 5. Škodljivci obrtništva. 6. Obrtništvo in karteli. 7. Ustanovitev mojstrske bolniške blagajne za Spodnje Štajersko. 8. Obrtno šolstvo. Občeslov. obrtno društvo v Celju.

»Za narodov blago.« V sredo sta priredili v Gradcu ženska in akademična podružnica veselic v prid Ciril-Metodove družbe v »Kaufmannshausu«. Igrala se je Cankarjeva igra »Za narodov blago«. Igra je zelo lepo uspeła. Sodelovalo je akademično društvo »Srbadij« s tamburaškim zborom in gospodična Štrekljeva na glasovir. Veselica se je dobro obnesla.

Trst in Primorje.

Naša karikatura. »Soča« je pisala: »Razbojniško razpoloženi dr. Krek. — Jutri pride na Kras razbojniško razpoloženi dr. Krek, nevaren huiškač, ki želi krvi in pobojev. Večkrat že, tako tudi lani v maju je na shodu v Ljubljani huijskal klerikalce na naprednjake, naj jih pobijejo in pokolejo. V takem tonu in s tako tendenco ščuje že nekaj let, v takem duhu je vzgajal kot semeniški profesor duhovski naraščaj in v takem duhu tudi delujejo njegovi učenci. V Selški dolini je doma dr. Krek. Tam je predlanskim posestnika Tuška ubil njegov lastni sorodnik, klerikalce, zgolj iz političnega sovraštva. Potem pa je lani v Davči zopet huijskal dr. Krek na nekem volilnem shodu; divje je udrihal po lileralcih in ščuval ljudi na uboj, češ, naj pomečejo liberalce v grapo in jih potolčejo s kamenjem. Tak je dr. Krek, kato-liški duhovnik, ki oznanja po deželi evangelij uboja in krvavega noža.« Dolžnost države je, da skrbi za javno varnost. Če bi kak napred-

njak tako govoril okoli, kakor to dela dr. Krek, bi ga aretirali in obsodili v ječo, dr. Krek je v duhovski obleki pa sme delati, kar hoče, in sme učiti ljudi pobijanje naprednjakov. — Če se po tem »poučenem tečaju«, ki ga priredijo prihodnji teden v Komnu novostrujarji, kaj zgodi na Krasu, kak velik pretep s težkimi telesnimi poškodbami ali uboj, naj državno pravdnstvo ne prime le zapeljanih fantov, ampak tudi zapeljivca. Ta človek ne pozna ne spravljivosti ne miru, marveč prihaja v Komen huijskat na pobjo. Nož, kol pozna, krvi je žejen ta kato-liški maziljenec. Za cesarjeve besede se ni zmenil nikoli, zavrgel jih je, spravljivosti in miru ni iz njegovih ust. Pa mora priti plačilo za tako nečedno delo katoliškega duhovnika. Saj uči, da je Bog pravičen!

Slovenski zidarji v Trstu! Danes ob 6. uri zvečer je javen shod v »Konsumnem društvu« na Kolonkvcu.

Umrl je v Trstu g. Fran Šemč, c. kr. polkovnik v pokoju, N. p. v. m.!

V Kanalu na Goriškem so zmigali v III. raz-redu pri občinskih volitvah naprednjaki.

Malo spremembe je sedaj pri otvoritvi raz-stave na obrtno nadaljevalni šoli v Mirnu, tako da se ista sedaj vrši na binkoštno nedeljo, 26. t. m. ob 3. uri popoldne. Razstava bo odprta osem dni.

Zelo čuden samomor. Kaj si ljudje vse ne izmislijo v samomorilne namene. Pretečene dni je izvršil neki Petelin (po domače Mohor) iz Gaborovice na Goriškem nenavaden samo-mor. Šel je k vodi in si tu zvezal najpreje noge, potem privezal sklonjen k nogam najpreje eno roko in si nato zadržnil z zanjko še drugo roko. Potem se je zleknil kvišku in se pognal postrani v vodo. V vodi so ga našli sedečega in popol-noma skup sključenega. Vsačani so porabljali to vodo tudi kot pitno vodo, zato se je do-godek hitro raznesel po okolici in vlada precej razbujena, ker so ljudje precej babjevini in pravijo, da jih bode prišel samomorilec sedaj strašiti.

12 društev je prijavilo do sedaj sodelova-nje pri razvitju zastave Sentjakobske Čitalnice v Trstu.

Dirka iz Ljubljane v Trst. Sto kilometrska slovenska dirka iz Ljubljane v Trst se vrši sep-tembra meseca. Dirko priredi tržaško kolesar-sko društvo »Balkan«. Vabljeni so vsa kolesar-ska društva, ki naj do koncem julija sigurno prijavijo svoj pristop k dirki. Ob tej priliki bode na Opčinah tudi velika veselica v proslavo pet-letnice kolesarskega društva »Balkan«. Za dir-kače so pripravljena krasna darila. Podrobneje še poročamo pravocočno!

Braje Sokoli! Se li pripravljate že na pro-slavo tridesetletnice tržaškega Sokola in na ve-liko slavnost na Opčinah? Jutri več!

V blaznosti je zabodel včeraj v Reki neki V. D. Leoni svojo ženo v prsa. Odpeljali so ga v opazovalnico.

Rešiti se je hotela otroka neka Gorišcl iz Reke. Pred dnevi se je podala v Trstu k neki A. Trost in jo prosila, da sprejme otroka na hrano in stanovanje za mesečnih 28 K. Trost, ki je revna žena, je z veseljem sprejela ponudbo. Gorišek ji pravi tedaj, naj obdrži dveletno de-klco toliko časa, da gre ona domov po denar za prvi mesec. Trostova, nič hudega sluteč, je vzela otroka in čakala. Pa ni pričakala. Gori-šek je izginila brez sledu. Otrok ostane pri Trostovi, dokler ne zasledi policija mater.

Pradeden tat. V Trstu je prišlo v navado, da kradejo ljudje kar o belem dnevu. Kljub ve-likemu riziku se vendar take tatvine največkrat posrečijo. Predvčerajšnjem okolo poldneva se je približal nek neznanec vozu, na katerem so bile vreče z ogljem. Ne da bi dolgo pomislil, si je naložil eno vrečo na rame in odšel z njo mir-nih korakov. A ni prišel daleč. Za njim je pri-tekel direktor tvrde Pivo in spoznal vrečo po marki, s katero je bil sam zaznamoval vrečo. Tatu so aretirali. Ime mu je J. Vizzoli iz Pi-rana.

PROSVETA.

LEP SPOMIN.

(Pred 60. leti.)

V »Slovenski Bčeli«, iz leta 1851. se na-hajajo pod zaglavjem »Med in pelin« razne ve-sti o važnih narodnih in slovanskih dogodkih. Takrat so bile zveze severa in juga v naši dr-žavi bolj idealne nego sedaj; pa tudi za važne kulturne zavode je bilo tu in tam več navdu-šenja. Posebno važno je postalo vprašanje na-rodne gledališča. Na Češkem je bilo gleda-lišče že zelo razvito, saj je v tej dobi potoval pisatelj — dramatik in igralec Tyl s svojo igral-sko družbo po deželi in je s predstavami budil vnemo za narodno stvar. Toda Čehi so spo-znali, da jim je treba velikega narodnega gleda-lišča v Pragi. (Prej je bilo gledališče nemško, češko se je igralo le na manjših odrih.) Tudi pri nas je prišlo vprašanje slovenskega gledališča na vrsto. Od leta 1848. se je bolj in bolj zahte-valo, da naj se na odru sliši slovenska beseda. V »Slov. Bčeli« beremo leta 1851. (v junijski številki):

»Kakor je znano, se bode Češko gleda-lišče u Pragu stavilo — cela Češka k temu denarje zbira. Še ni dolgo, kar se je zbirati za-čelo in že je u samem Pragu 40.279 rajnišev sr. podpisanih. Največo sumo je podpisal deželni odbor (14.000 rajn. sr.), potem knez Jan Lob-kovic (6000 rajn.), Jindřih grof Chotek (4000 rajn.), grof Jan Kolovrat Krakovski (4000), po-sestnik Max Berger (2000), Zlahetnek Laumel (1000). Neki prijatelj s Češkega nam piše, da bi bil naš poprejšnji presvitli cesar Ferdinand za ta namen 26.000 daroval. Časopisi od tega pa nič niso še pisali.«

To priliko je porabil urednik Janežič, da je začel agitirati za slovensko gledališče in je pristavil:

»Ni davno, kar se je meni in morebiti še komu drugemu od slovenskega gledališča v Ljubljani prav sladko sanjalo.«

Urednik je potem porabil vsako priliko, da je opozarjal na važnost slovenskega gleda-lišča. Na strani 190. čitamo:

»2. maja ste bile v narodnej čitalnici u Reči (Piume) igrane dve slovanski igri: Her-vatska vernost in Bila koja god. Vse je bilo polno in vse veselo; prav lepo in izvrstno se je igralo. Slavjani u Reči serčno žele, da bi jih diletanti skoraj spet s kako slavjansko igro razveselili. Tako se zbujajo in razvijajo tudi u ja-ko potalijančenih mestih pravi naravslavski duh matere Slavekada bodo od smerti ostala, mesta ponemčena. — Slovensko gledališče bi mnogo pomagalo.«

V julijski številki čitamo:

»Nekoliko Jugoslovancev, ki se na Pra-ških Solah uče, je pripravilo k tiskanju lepo zbirko dosedaj neizdanih serbskih narodnih pesmi. Mladež jugoslovanska bode donesek te knjige darovala »za češko gledališče u Pragu.« (Uredništvo vabi na naročbo te knjige, známe-nje bratovske vzajemnosti i ljubavi.)

Zanimivo je tudi, kako se je zbiralo za če-ško narodno gledališče tudi pri nas. »Slovenska Bčela« poroča leta 1851. o tem gotovo z name-nom, da bi pokazala Slovincem, s kako vnemo gredo Čehi na delo za svoje narodno gleda-lišče. V tem poroču list:

»Veselo je čitati po raznih novinah, kako zbirka za češko gledališče u Pragu lepo napre-duje in od dnu do dnu raste. U treh tedelah se je podpisalo za to lepo reč več ko 11.000 rajni-šev. Sele nekatere mesce se zbira, in že je uku-pej več ko 70.000 rajn. srebra. Ne samo po Če-skem so Slavjaci vneti za to narodno napravo, tudi na Dunaju, celo u Milanu ja u Londonu se zbira, se jasno sveti slavjanska ljubav in vza-jemnost. Slavnj odbor, ki je zato reč u Pragu bil izvoljen, se trudi in dela na vso moč, da bi ta imenitna reč srečno od rok šla; zato je po vseh krovinah naše carevine postavil nekatere is-krene domorodce in vlastence, ki naj denarje za ta namen zbirajo in o svojem času u Prag po-šljejo. Za Štajersko je izvoljen gost dr. Zaruba u Gradcu, za Koroško gost dr. Holeček u Ce-lovcu, oba jednoglasno, »per acclamationem«. Vse se može, če se sile bratske slože!«

Tako je bilo torej pred 60. leti. In danes? Ali ne veljajo zadnje besede tudi za nas. Takrat smo bili veseli, da se je nam sanjalo o sloven-skem gledališču v Ljubljani — in danes, ko smo ga komaj spravili na primerno višino ga hočemo pustiti pasti. Ali ni to znak našega propadanja? Ali res nimamo več moči, da bi premagali svojo slabost?

MLADINSKI VESTNIK.

O priliki otvoritve narodno - socialnega doma v Pragi, Vaclavské náměstí 42. govoril je med drugim tudi br. posl. J. V. Klofáč približno tako: »V imenu kluba narodno-socialnih bratov poslancev častitam bratskim organizacijam k postavitvi društvenega doma. Ako pogledamo danes te desetstisočglave regimente in zasledu-jemo ta razvoj naših podjetij, je to za nas nova vspodbuda k nadaljnjemu delu. Narodno - soci-alna stranka prevzema nove naloge. Mi bo-demo tudi nadalje delali v tej smeri, da ne bo-demo vzgojvali ljudstva le politično, ampak da budimo zavest človeškega dostojanstva med sinovi in hčarami našega naroda. Naj se človek oblači kakorkoli hoče, ne sme biti med nami razlike, eden drugemu moramo olajševati živ-ljenje. Velike vzgojevalne naloge čakajo še našo stranko. In naš dom nas mora pogostokrat združevati k predavanju in zabavam, paziti moramo, da poglabljajo pogosta predavanja naš nazor o življenju in naše zabave naj bodo take, da olepšujejo življenje z umetniškimi užitki. Pogosti pevski zbori, glasbeni koncerti, vzgoja diletantov itd., to vse mora biti bodoča naša naloga. Tak trenutek, kakoršnega doživ-ljamo danes, krepi pristaše. Bojuje-li se človek, žrtvuje-li se, hoče videti tudi uspehe. Tedaj naš dom na najkrajšem kraju mesta Prage je tudi en tak konkreten uspeh. V njem morajo najti središče tudi naša mladina in žene. Sem ponosen na današnjo vzgojo naše mlade gene-racije. Ona je preživela persekucije in se je na-učila trezno opazovati svet in se praktično lot-eva svojih nalog. Ako imajo danes »Mladé Proudý« več kot 15.000 naročnikov in ako pri-hajajo iz naših mladinskih organizacij nena-vadno talentirani ljudje, je nam tedaj to v po-roštvo, da moremo biti za bodočnost naše stranke brez strahu. Mladina, ki si upa ustanovi ti delavsko gimnazijo in ima za to idejo v svoj-ih vrstah popolno razumevanje, zasluži, da se jo podpira. Njena vzgoja stremi s praktičnim nazorom na svet in ako se nam vzgoje dobri obrtniki in trgovci, pa bode za cel narod mnogo izvršenega. Novi naraščaj, tako vzgojen, bo v srečo celemu narodu.

Istotako si želimo, da nam naše žene pri-pravljajo k nalogam, ki čakajo ženo v družab-nosti. Novo toplo valovje idealizma nas mora objemati, od spodaj navzgor mora izvirati navdušenje. V tem središču mora se oznanjati resnica našemu ljudstvu. One se mora učiti, da od parlamenta ne pride rešitev, ampak se mora predvsem zanašati nase in na svojo moč k pri-dobivanju zboljšanja svojega obstoja. V naše središče kličeemo vse stanovobodisi delavca, ali pa obrtnika in uradnika. Nismo razredna stranka, ampak stranka, ki hoče braniti inte-rese vseh delajočih ljudi in katera bo enkrat združila vse zatirane sloje svojega naroda. Naša stranka raste, postaja tudi lastnik domov in jaz si želim le eno, naj bi se vsem najemnikom do-bro godilo!

V nedeljo, 18. t. m. ob 9. uri dopoldne se vrši v areni »Narodnega doma« členski sesta-nek »Bratstva«. Z ozirom na velevažen dnevi red, pozivljamo vse prijatelje narodno-socialne mladine, da se polnoštevilno udeležijo tega se-stanka, na katerem se definitivno odloči vse predpriprave za izlet v zlato Prago. Do konca t. m. se vsprejemajo tudi novi člani, ki bodo imeli vse pravice in ugodnosti za izlet. Posebno vabimo vse diletantske mlade moči, kakor tudi pevce in pevke, da vstopijo v naš krog, da bo-demo s svojo številnostjo, disciplino in vstraj-nostjo dokumentirali kulturni napredek sloven-ske mladine pred češko javnostjo. Vsi na krov!

Ponovno prosimo vso slovensko javnost, naj po svojih močeh prispeva k spopolnitvi

knjižnice nar. soc. izobraževalnega društva »Bratstvo«. Saj kar daste slovenski mladini, daste narodu! Nekoliko več narodne poštrevnosti smemo pač prositi pri naših imovitejših krogih. Kaj morajo ravno najrevnejši sloji nositi na sebi vsa bremena narodne izobrazbe.

Pozivljamo gosp. Jos. Gorenjca, knjigotrpca v Trstu potom javnosti, ker vsi pisniki opominajo nič ne izdajo, da nam vrne naš rokopiš do konca t. m., ker sicer smo prisiljeni podvzeti druge kracke. Odbor »Bratstva«.

Vse narodno čuteče elemente na deželi opozarjamo, da, kjer bi se mogla ustanoviti kaka mladinska organizacija, naj se obrnejo na »Mladinski vestnik«, ki jim preskrbi vse potrebno.

Sestanek, ki se je vršil dne 15. t. m. v Narodnem domu, je bil od strani slovenskega delavstva kar najbolje obiskan. Resni in v delu za delavstvo izkušeni možje so vsestransko premotirali položaj in prišli do zaključka, da pač ne kaže, da bi se delavec v današnjih zastrupljenih političnih razmerah zanašal na kako stranko, ampak le v samopomoči je rešitev.

Pravila so se vzela enoglasno na znanje in se je sklenilo, da se razširi delokrog na vse jugoslovanke dežele, spopolnjenemu pripravljalemu odboru pa se je naložilo, naj takoj predloži pravila »Narodno-socialne Zveze« na vlado v potrditev. Trst je zastopal g. Skrijanec, ki je podal zadovoljive informacije o tržaškem gibanju.

Pripravljalni odbor ustanavlja se »Narodno-socialne Zveze« ima v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer važno sejo. Bratje, udeležite se tega sestanka polnoštevilno. Na zdar!

Vsakdanji dogodek.

Ob času, ko nad nami zvesto čuva previdno oko našega cenzorja in pazi nad nami, da nismo nevarni javnemu miru ali pa da ne žalimo verski čut našega prebivalstva — ne kaže drugače kakor da začnemo prevajati v Avstriji se sicer tudi prevodi konfiscirajo in ni n. pr. Slovincem dovoljeno čitati to, kar čitajo Čehi — vendar na en način si moramo pomagati. Poiskali smo torej španski časopis »Madeiros« — znano je, da je španska zelo katoliška dežela in v nji zelo stroga cenzura — in smo našli v listu naslednjo dogodbod, ki smo jo od besede do besede prestavili.

»Poslušajte«, piše tam neki potopisec, »kaj sem doživel v deželi Baskov. Baski so majhen narod — eni pravijo da so ostanki nekega velikega naroda — ki prebivajo v Pirenejah in govorijo popolnoma svoj jezik. Obdani so okoli in okoli od gor in pridejo le malo v dotiko z drugimi narodi. Zato je pri njih marsikaj drugače, nego drugod. Dasi jih je malo po številu, vendar so se ohranili in žive popolnoma svoje življenje. Včasih je španska vlada skušala vzeti jim njihov jezik in narodne pravice — toda izkazalo se je, da to ne gre samo po sebi. V celi deželi je proti takemu poskusu rasel odpor. Zato vlada sama ni poskušala, da bi jih pošpanila; pač pa so postali nevarni sosedje okoli Baskov in so si hoteli prilastiti njih zemljo. Po gorah se namreč pasejo ovce, ki se drago prodajajo zaradi volne. Zato so si hoteli sosedje one kraje prilastiti; mislili so, da bo španska vlada držala z njimi in da Baski ne bodo mogli nikjer najti pravice. Res so si meni nič tebi nič sosedje prisvojili nekoliko dolin in ko so Baski prišli tja zahtevati svojo zemljo nazaj, so jih Španci napadli in zapodili. To je razburilo cel narod; videli so, da je njih lastna zemlja v nevarnosti. Ko so prišli domov, so se dvignile množice in zapodili so vse Špance iz svojega mesta. Čez nekaj dni pa je prišlo vojaštvo in je začelo streljati po ulicah. Nekaj je bilo mrtvih — nekaj ranjenih. Pregnanji Španci so se zopet naselili in so brez skrbi živeli; na meji pa se Španci obdržali doline, ki so jih vzeli Baskom. Baski so spoznali, da ni zanje na svetu nobene pravice in so — molčali. Kam naj bi se pritožili. V Madridu so rekli, da so uporniki, in da ne zaslužijo nikakih pravic.

Po teh dogodkih je minilo nekaj let. Baski so pridno delali in so si hoteli z delom rešiti življenje in imetje.

Nekega dne pa se je zgodilo, da je španska vlada povabila v Madrid nekaj mož, češ da hoče z njimi govoriti o važnih stvareh. Ko pa so možje prišli v Madrid — so jih zaprli. Rekli so jim, da so oni vodili ono vstajo proti Špancem.

Ko so Baski to zvedeli, so se čudili. Nankrat pa je počil glas, da se nahaja v Madridu neki človek, iz rodu Baskov, po imenu Pelam. Ta je izdajal list »Cen Loves« in je naznanil one moze. Zbral je okoli sebe še druge svoje ljudi in je hujskal Špance proti Baskom, češ da so kralju nezvesti... Upal je zato dobiti lepo nagrado od španske vlade.

»Tiste čase« — tako piše potopisec — »se je v Madridu pojavil silen človek. Po obrazu se mu je poznalo, da je iz rodu Baskov. Ni znal govoriti španskega jezika... Hodil je po Madridu in Španci so občudovali njegovo močno postavo. Bilo je ob času bikoborbe (v Španiji se goje boje z biki, ki privabijo na tisoče ljudstva). Zato so ljudje mislili, da je toreador. (Toreador je bojevnik, ki se spusti z bikom v boj.) Toda tuji človek se ni menil za bikoborbo, niti za velike plakate, ki so oznanjali silne boje z biki; saj ni znal ne pisati ne brati. Zvečer je zahajal v one gostilnice, kjer je videl, da se shajajo Baski. Dolgo je čakal, predno se mu je posrečil njegov namen. Iskal je Pelama in njegove tovariše.

Na večer bikoborbe jih je zasledil v krčmi. Govorili so v svojem jeziku in niso vedeli, da jih razume. Smejali so se od veselja, da so izdali one ljudi španski vladi in so si šepetali, kako bodo prevrtili vlado, da jim poveri vso oblast v deželi Baskov.

Takrat se je dvignila izza mize silna postava — mogočna roka je posegla v kot — in je zagrabila s krčevito silo prvega človeka, ki ga je dosegla. Vsi gostje v krčmi so ostrmeli. Mož iz dežele Baskov pa je dvignil svojo žrtev do stropa in je zarjul z nečloveškim glasom: »Izdajalec!«

Treščil je človeka na tla, da se je razbil in obležal v krvi... Posegel je drugi... tretji... Njegove oči so žarele v sveti jezi in opravljal je svoje delo, kakor da vrši vsakdanji posel... Prihitela je straža in je planila nanj. Ni se upiral. Udal se je, in je odšel z njimi.

»Prišel sem iz naših gor, da izvršim svojo dolžnost,« je rekel, »in vi izvršite svojo«. Ljudje, ki so prišli na to pogledat v krčmo, so videli, kaj se je zgodilo. Pogledali so na zadavljene izdajalce, ki so ležali po tleh in so šli dalje. Poznali so namreč ljudi, ki so z izdajalstvom skrbeli za svojo bodočnost. Zato jim jih ni bilo žal.

Časopisi so prinesli drugi dan o tem poročilo pod naslovom: Vsakdanji dogodek... Zraven pa so obširno pisali o bikoborbi.

Naj novejša vesti, telefonska poročila.

OGRSKA OBSTRUKCIJA.

Budimpešta, 18. maja. V današnji seji zbornice so začeli Justhovci z opozicijo. Predlagali so tajno sejo, ki jo je moral predsednik, ker je bilo devolj podpisov, otvoriti. Vlada stranka se je absentirala, vsled česar je bila seja nesklepčna, ter jo je predsednik suspendiral. Čez četrte ure jo je zopet otvoril, pa je bila zopet nesklepčna. Suspendiral jo je za pol ure, pa je bila ob tri četrte na 12 zopet nesklepčna. Četrtri je otvoril sejo ob 1. popoldne ter proglasil glasom poslovnika javno sejo. Prebranih je bilo osem interpelacij, s čimer je dnevni red izčrpan. Obstrukcija opozicije, ki je pripravljena na vse skrajnosti, je torej v največjem tiru.

VSESOKOLSKI ZLET.

Praga, 18. maja. Deputacija odbora za vsesokolski zlet je prišla včeraj na Dunaj, ter danes zaprosila v več ministrstvih za podpore povodom vsesokolskega zleta v Pragi. — Naučni minister Husarek je obljubil, da bo prisostvoval kongresu, ter da namerava dovoliti, da se gostje nastanijo v praških državnih šolah. — Notranji minister Heindl je naglašal, da ve ceniti sokolsko idejo. — Železniški minister je obljubil, da bo dala uprava na razpolago zadostno število železniških vozov, ter da bo dala, če bo primanjkovalo vozov, na razpolago tudi vojaške vozove. — Vojni minister je naglašal, da obrača posebno pozornost na Sokolstvo, ter uvaža njegovo važnost za telesni razvoj avstrijskega prebivalstva. — Deputacija je obiskala in povabila tudi ministrskega predsednika Stürgkha. — Minister za javna dela Trnka je obljubil, da se udeleži kongresa. Vsled tega napada nemško časopisje z vso besnostjo posamezne ministre.

DIPLOMATSKI KONFLIKT MED RUSIJO IN FRANCIJO.

Pariz, 18. maja. Tukajšnji ruski poslanik Izvoljskij je zahteval od francoske vlade, da ta odpokliče iz Peterburga svojega poslanika Louisa radi njegovega negotovega postopanja v slučaju italijansko-turške vojne. Francoski ministrski predsednik Poincare je prvotno odklonil to zahtevo, a Izvoljskij je še nadalje zahteval odstranitev poslanika Louisa. Poincare je nato pcutil peterburško poslaniško mesto Pavlu Dechanelu, kateri pa ponudbe ni sprejel. Tako je tudi položaj Izvoljskega v Parizu omanjan.

ALBANSKA VSTAJA.

Skopje, 18. maja. Med turškim vojaštvom vlada velik strah radi albanske vstaje. Dezertacij je vsak dan več. Posebno krščansko vojaštvo trumoma zapuša zastave. Samo v Skoplju je dezertiralo že nad 400 vojakov, ki so pobegnili z vsem orožjem in municijo.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 18. maja. Verifikacijska debata v srbski skupščini se vrši mirno. Samostojni

radikalci in disidenti ne delajo nikakih ovir že zato, ker je izpolnjena njih zahteva glede izstopa ministra Protiča iz kabineta. Takoj po verifikacijski debati poda Milovanović demisijo in odgodi zasedanje skupštine, v ti dobi pa sestavi čr. Pašić koalicijski kabinet iz staroradikalne in samostalne stranke ter disidentov. Ako se pa Pašiću tega ne posreči, tedaj se skupština razpusti.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Boseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisnim vprašanjem je priložiti znanke 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znanstvih. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Cenjenim gostom, ki prihajajo v Trst javljamo, da dobe prenočišče v ulici Carradovi št. 18, dve minuti od južnega kolodvora. Za obilen obisk se priporoča Hinko Kosič, voditelj gostilne N. D. V. 336—15

Dva dobro ohranjena gramofona in veliko kopalno bano se proda. Sv. Petra nasip 67 (v gostilni) 356—1

Na senčnatem vrtu restavracije »Narodni dom« v Ljubljani

se toči pivo vrček po 22 vin., vino liter od 88 vin. nadalje. Zajtrki (mali guljaž) od 20 vin. nadalje. Kosilo od 60 vin. nadalje. Večerja od 40 vin. nadalje. — Velik prostor za balinjenje in zaprti kegljišče. — Ob neugodnem vremenu je na razpolago velika arena, kjer so cene enake kakor na vrtu.

K obilnemu posetu vladno vabi
Marija Dražilova, restavratorka.

Specialna trgovina finih ročnih del TONI JAGER v Ljubljani, Židovska ulica 5. Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Pozor! Botri in botrice! Pozor!

Najcenejši in najugodnejši nakup za birmanska darila je edinole pri

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg 9.

Brez prisiljevanja za nakup si lahko vsakdo ogleda mojo bogato zalogo najboljših švicarskih ur za gospode in za dame, tudi z briljanti, verižice, zapestnice, uhane, kakor tudi drugo zlatnino in srebrnino.

Niklasta moška ura . . . K 3-80
Srebrna damska ura . . . K 7—
Srebrna moška ura . . . K 7—
14-kar. zlata damska ura K 22—
14-kar. zlata moška ura K 44—
srebrna dolga verižica za dame K 3—
srebrna moška verižica K 2-30
uhani, zlato na srebro . . . K —95
14-kar. zlati uhani . . . K 3-50

Štampilje
vseh vrst za urade, družta, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Simon Praprotnik
stavbeni in pohištveni mizar
V Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.
priporoča p. n. odjemalcem (posebno že onim v južnejših krajih) svojo veliko zalogo
Lomar za led
v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, delikatesne trgovine itd. 218
Cene najnižje. Postrežba točna.
Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Modistinja Minka Horvat
Ljubljana, Stari trg
priporoča cenjenim damam vsakovrstne
slamnike
po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila ter jih izvršuje točno in najceneje.
Za obilen obisk se priporoča 195
Minka Horvat.

— Glejte, že mi odtegujete besedo je vzkljknil Saitano in se rezko nasmejalo.

— Ne, pri vseh besih! Govori, zahtevaj!

— Dejal sem, da mnogokrat potrebujem smrti pri svojem delu. Opravilo je težko, kajti biriči krvnika so mi vedno za petami. V temnih močeh se mi posreči sam tam sneti obešenca raz vešala. In trud je skoro vedno brez plačila, zakaj mrtvci so ponavadi viseli že predolgo in služiti mi morejo le pri proučevanju človeškega telesa. Potrebujem pa dvoje ali troje bitij, v katerih se poganja kri v poslednjih tokih po žilah mrtvecev, ki jim življenjski soki še niso umrli...

Saitano je prestal. Vojvoda in čarodejec sta molčala v težkem molku. Saitano je bil pripravljen govoriti, razlagati, povedati vse, le da doseže po čemer je koprnel že toliko časa. Ivan Neustrašni pa je imel pred očmi le Odette in za njo je sklenil zvežati se s peklom.

— Morem, je pretrgal vojvoda molk.

— Vi morete! je zakričal Saitano z veliko nestrpnostjo.

— Morem ti dati trupla obešencev, je zahropel vojvoda in se prekrizal.

— Tri potrebujem! je dejal urno z nizkim glasom Saitano.

— Tri, da. V kratkem bodo sojeni.

— Ali so mladi? je vprašal strastno čarodejnik. Zdravi? Silni?

— So! V moji ječi leže in sam jih bom sodil. Obešeni bodo na zadnjem avorišču; ako želiš še to noč. Odstopam ti ta trupla!

— To noč, je zašepetal Saitano, Visokost, v vaši oblasti so...

Trojica se je stresla od zadoščenja. Obljuba jim je bila po godu, zakaj v svojih srcih niso bili tako sigurni, kakor v svojih besedah...

Jutranji dogodek v ulici Saint-Martin jim je pričal, in jih končno prepričal, da Passavant ne spada med ljudi, ki jim ni dosti na tem, od katerega bodala umrjejo...

Sovražili so plemiča in njih sovražstvo je bilo prepojeno z grozo. Za nje je bil Passavant bil peklenska sila, nego človek in pred podzemeljskimi močmi so imeli enak rešpekt kakor pred nadzemeljskimi.

Volcje so se bali...

Ko jih je vojvoda odslovil brez vsakega naročila, so zadovoljni odšli. Kajti neradi bi šli pobeglemu Passavantu po sledi...

Služabnik je sedaj naznanil moža, ki je že dolgo čakal v čakalnici. Vojvoda ni hotel ta dan sprejemati nikogar in že je nevoljen dal znamenje, da odklanja čakalca, ko se je sam od sebe pojavil med vratni — Saitano!

Ivan Neustrašni je bil proti temu človeku brez moči. Njegove usluge in njegove zmožnosti so postale vojvodi neizrekljive vrednosti.

Saitano je vstopil z veselim obrazom.

— Moj dan je danes, visokost, je dejal in se nalahno naklonil. Vesel sem, da sem ustregele vojvodi s svojim znanjem in vesel dalje, da vidm vašo visokost po današnjem pogrebu zopet za korak bližje velikemu cilju!

— V kaj se vmešavaš! ga je srepo prekinil vojvoda. Moj bratranec je mrtev!...

— Mrtev, da, visokost! Ubit od človeka Passavant po imenu. Vem to, ves Pariz govori že o tem. Hm, zakaj naj bi jaz mislil drugače!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neom.

obrestuje hranilne vloge po **4¹/₂%** zavezo v Ljubljani brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: 20 milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Ludovika Jarz

Erjavčeva cesta št. 2

delikates, trgovina, zajtrkovalnica

se priporoča cenjenemu občinstvu.

Ivan Mohorič

krojač, Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovšem kroju. V zalogi vedno različno blago. Izdelovanje vseh vrst preoblečenih gumbov. 214

IV. RAVNIHAR, Ljubljana

urur, trgovec z zlatnino in srebrnino Sv. Petra cesta št. 44.

Ker sem z večjo švicarsko tovarno ur stopil v ožjo trgovsko zvezo, mi je mogoče postreči slav. občinstvu z najfinejšimi precizijskimi švicarskimi urami s svetovno znanimi znamkami n. pr.: Glashütte, Schaffhausen, Omega, Seland Intakt itd. po najnižjih cenah. — Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeno uro jamčim. — Lastna delavnica za popravila in vsakovrstna v mojo stroko spadajoča nova dela. — Postrežba točna in cena.

Tvrda Bilina & Kasch nasi.

M. Schubert

Ljubljana, Židovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine kilne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnanja naročila se točno izvršujejo. 134

Konfekcijska trgovina MACEK & KOMP., LJUBLJANA

založniki c. kr. priv. južne železnice

Franca Jožefa cesta št. 3

priporoča veliko izbiro spomladanskih novosti za gospode in dečke. Strogo rečna postrežba. 201 Najnižje cene.

Za birmance

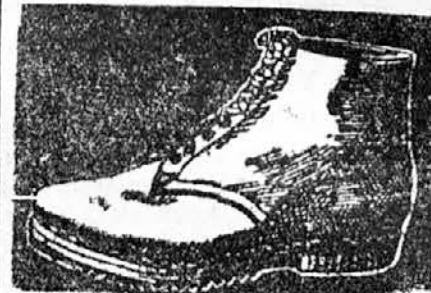
priporoča

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

obleke, klobuke in slamnike za dečke, kakor tudi obleke za deklice. Velikanska izbira izgotovljenih oblek za gospode in najnovejša konfekcija za dame.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana — Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih golsserskih gorskih čevljev. Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

ZA BIRMO!

Najboljši in najcenejši vir za nakup birman-skih daril.

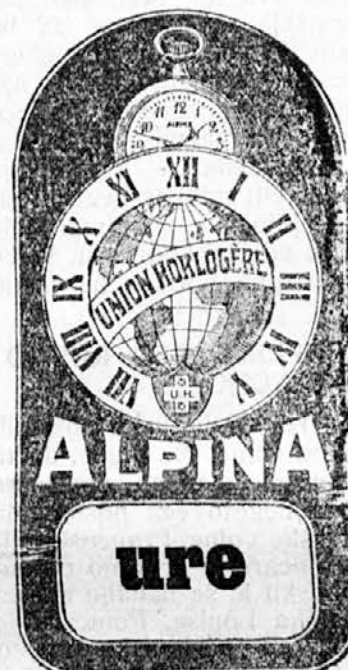
Največja izbira ur, zlatnine, srebrnine.

Srebrne moške ali damske ure po K 980; zlata damska ura K 23—; sreb. verižica K 3—; sreb. dvostranska veriž. (zelo moderna) K 4—.

Fr. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica št. 1 (samo nasproti franč. samostana).

Lastna tovarna ur v Švici. Precizijske ure Alfa, Union, Seeland.

1887 Jubilejni cenik zastoj! 1912

Najfinejši SPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250

M. ROSNER Co. v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4¹/₂%

— 410 —

Saitano je govoril z režečim nasmehom. Upiral je oči v vojvodo, ki je na mah začutil, da ve človek pred njim vse, vse...

Hipoma pa se je Saitano zresnil in je dejal:

— Prav imate visokost; nimam pravice, utikati se v tuje zadeve. Kaj meni končno do tega, ali se morilec imenuje Passavant ali ne... Tukaj sem, ker sem hotel vedeti ali ste zadovoljni z mojo obljubo?

— Da, je odgovoril vojvoda zamišljen, tvoja moč je neoporečna in strašljiva. Ali deklica...

— Ali vaši ljudje niso bili kos nalogi, ga je prekinil Saitan.

— Ne, zgodilo se je drugače. Še enkrat mi moraš priskočiti na pomoč! je vzkliknil vojvoda goreče.

— Ne, visokost!

— Ti odpoveduješ?

— Deklica bi mi ne sledila, kakor ni sledila našim ljudem. S silo ne opravite pri njej ničesar, zakaj svojo notranjo moč ima, s katero se more postavljati v bran zvijači in nasilju. Kljub temu deklica ne sme več ostati v Hiši Saint-Pol, ki je postala zanjo nevarno bivališče.

— Kaj naj torej naredim?

— Idite jo iskat sami. Le vam bo sledila. Recite ji priprosto: »Vem kdo si.« In šla bo za vami kakor jagnje.

Ivan Neustrašni ni mogel verjeti ušesom. Burno je pograbil Saitana za ramo in dejal:

— Ako govoriš resnico, ako se to zgodi...

— Zgodi se, je odgovoril mirno Saitano.

Nikdar se ne motim, Visokost!

— 411 —

— Potem zahtevaj kar hočeš! Zahtevaj bogastvo, slavo...

— Dejal sem vam že, da moram delati zlato, da ga morem imeti več, nego ga je v skrinjah kralja samega...

Vojvoda je mračen odstopil. Besna kletvica je obtičala v njegovem grlu.

— Res je, je končno zašepetal, ničesar ti ne morem ponuditi...

— Ničesar! je sklenil Saitano.

Hipoma pa je pomislil in vzkliknil:

— Pač, mogli bi..., ali ne... niti kraljica ni mogla...

— Govori, kaj imaš na srcu. Morebiti ti ustrežem bolje kakor kraljica!

Saitano je obmolnil. Boj se je bil v njem. Več ko stokrat je bil že prosil Izabelo in vedno je odlašala s sigurnim odgovorom. Kraljica ni mogla, ali naj izda sedaj svojo željo Ivanu Neustrašnemu? Bo-li mogel ta?

— Visokost, je izpregovoril končno, mnogokrat sem potreboval za svoja raziskavanja mrličev... Kaj vam je?

Ivan Neustrašni je trepetal. Odmaknil se je od čarodejca in se urno prekrizal. Čudni so bili ljudje te dobe po svojem mišljenju. Izabela, ki je lastnoročno ubila z bodalom starega Champdiversa, ki je bila pripravljena zadaviti Odette, ta Iza'ela se je bala vmešavati se v čarodejske posle. Uboj, vojska, krvavi pokolji, poboji, zvijače, zasede, vse, vse je bilo izvedljivo in vzprejemljivo, le katerikoli stiki s peklom ne!

In Ivan Neustrašni je bil kot mož to, kar Izabela kot ženska.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.